

Emlékezés a fekete márciusra

2020 március 20. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Csak id? kérdése volt, mikor pattan el az a bizonyos húr.

Harminc éve történt. Igen, már három évtizede, hogy Marosvásárhelyen elszabadult a pokol, magyarok, románok estek egymásnak, öt halott és rengeteg sebesült maradt a csatatéren.

A történet bizonyos szereplői ismertek: *Sütő András*, akinek kiverték a szemét, a „Bolyait” kereső és agyonütni igyekvő falusi románok, valamint a cigányok, akik ne féljete, magyarok, megjöttek a cigányok! csatakiáltással végül eldöntötték az ütközetet. Ezek tehát a harminc éve megesett összecsapás mozaikkockái, de a teljes kép csak nehezen áll össze.

A fekete március előzménye természetesen a decemberi puccs, amelyet egy ideig forradalom néven emlegettünk, de amelyről mára már világos, hogy valójában nagyhatalmi ösztönzésű belső hatalomátvitel volt. A katonák a legtöbb esetben egymást lötték, nem pedig titokzatos terroristákat vagy a Securitate állományát, amelynek tagjai közül az eszesebbje addigra már demokratára váltott, és teljes gőzzel igyekezett befeketíteni tegnapi kenyéradóját, a pártállamot. Romániában 1990 első három hónapjában kavargott minden, kevesen láttak tisztán. A kevesek egyike – hogy elfogultsággal ne vádoljanak, leírom – az akkor már jó ideje Magyarországon élő *Tamás Gáspár Miklós*, akinek cikkét elnézve és hitetlenkedve olvastam akkoriban egy eldugott folyóiratban. TGM valami olyasmit írt, hogy korai még az öröm, Románia elmaradottságán, az elérhetetlen vidéki falvak helyzetén, a magyar–román gyűlöleten a hirtelen támadt tisztító vihar, amit forradalomnak kereszteltünk, aligha segít.

Igaza lett.

Márciusban lényegében két eszmény miatt csaptak össze magyarok és románok Marosvásárhelyen. Magyar oldalon az önálló orvosi és gyógyszerészeti kar visszaszerzésének reménye munkált, az erdélyi magyar közösség abszolút legitim és logikus követelésésként az önálló Bolyai-egyetemet, valamint az anyanyelvű nyelvű oktatás részbeni vagy teljes visszaállítását tűzte ki célul. A románok viszont Erdély elvesztésétől rettegetek, teljesen eluralkodott körükben a nézet, hogy a magyar katonák bevonulnak Romániába, és ehhez a helyi magyarság lelkesen asszisztál majd, mint 1940-ben. Mindehhez hozzá kell vennünk azt a lelki tényezőt, hogy a Ceaușescu-korszakot szinte mindenki diktatúráként élte meg. Miután a friss szabadság magyarokat és románokat egyaránt egyéni és közösségi jogainak gyakorlásával kecsegtetett, egyre inkább úgy érezhették, mások szabadsága sérti az övékét. Csak idő kérdése volt, mikor pattan el az a bizonyos húr.

Kincses Előd könyvéből és más visszaemlékezések alapján biztosan állíthatjuk, hogy a Securitate mindvégig irányította az eseményeket. Szempontjaikról, a beavatkozás mértékéről csak sejtéseink lehetnek, de néhány dolgot azért tudunk. Egyrészt románként őket is elragadták a magyarelles érzések: nyilván akadtak a legfelsőbb szinten is, akik komolyan számba vettek egy magyar katonai intervenciót, de legalábbis intenzív magyar politikai, titkosszolgálati jelenléttel, nyomással számoltak. A román szocializmus időszakában ráadásul a románság hozzászólt a gondolathoz, hogy a magyarok engedelmesen csendben maradnak, hogy valódi képviselő híján csak pártállami szószólók vannak, akik nemigen különböznek a diktátor más szolgáitól. 1990 márciusának egyik oka tehát a titkosszolgálatok és az új kormány félelme attól, hogy a demokrácia túlságosan felbátorítja a magyarokat. Másrészt ne becsüljük le az események spontán erejét sem: 1990-ben az állami televízió és rádió volt a leggyorsabb hírközlő eszköz; hogy valójában mi zajlik Marosvásárhelyen, azt mindenki csak rémhírekből, kósza értesülésekből ismerhette. Román részről ezek a híresztelések meglepő egységet mutattak, egy irányba mutattak: Vásárhelyen a magyarok ölik a románokat, mindenki kaszára, kapára, mert a magyarok visszaveszik Erdélyt!

Hogy a titkosszolgálat gerjesztette-e a pogromot? Határozott igennel válaszolhatunk, azzal a megkötéssel tehát, hogy egy idő után már nem kellett mit gerjeszteni, mindkét oldalon megindultak az emberek. Mindenesetre elgondolkodtató, hogy a nagyobb románlakta városokat már február elején uszító szöveg járta be, amelyben a marosvásárhelyi magyar lakosság állítólagos románellenes cselekedeteiről tudósítottak ismeretlen feladók. A telex egyben felhívást is tartalmazott, hogy mindezt terjesszék „az összes tevékenységi ágazatban”. Márciusra pattanásig feszült a helyzet a városban, sikerrel járt a manóver. Aztán pedig történt, ami történt – a román háttérhatalom legnagyobb meglepésére jó időre gátat szabtak a magyarok politikai és lelki felszabadulásának. Harminc év után azt mondhatjuk, jól számítottak. Magyar polgármestert többszöri nekifutásra sem tudnak választani Marosvásárhelyen, a városból magyarok tízezrei települtek külföldre 1990 óta, és működik az asszimiláció is, magyar nevű és anyanyelvű emberek mondogatják, hogy ez mégiscsak Románia, ne magyar, hanem román iskolába írassuk a gyereket, hátha viszi valamire.

Viszi, persze: magyarból román lesz.

1990 óta magyarok és románok tovább kerülgetjük egymást. Sem kiköpni, sem lenyelni nem tudjuk a fekete márciust. Amikor éppen elül a vihar, és egy pillanatra kikacsint a nap a felhők mögül, érkezik egy újabb incidens, olyasmi, mint az úzvölgyi emlékezháború. És bár elfogultak nem szeretnénk lenni, legkevésbé a magyarok szítják a feszültséget. Mindenesetre a fekete március ott ül a szívekben, és egyelőre senki sem tudja kivetni onnan.

Szentesi Zöldi László - www.demokrata.hu

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következő címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

[Tweet](#)

MAGYAR MENEDÉK KÖNYVESHÁZ
www.magyarmenedek.com

Ajánló